

Buugga Daanyeel - Boqol iyo Shan iyo Siddeetan

Ilaahnimada oo Jidh ahaan Loo Muujiyey: Qirashadii Qotada Dheerayd ee Butros iyo Saameynteeda

Jeff Pippenger
2024-04-15

Markii Butros uu soo bandhigay jawaabtiisii su'aashii Masiixu weyddiiyey ee ahayd qofka xertii ay ku sheegayaan in Masiixu yahay, wuxuu caddeeyey in Ciise yahay Kan subkan, Masiixa, Masiixa la sugayey. Wuxuu kaloo sheegay in uu yahay Wiilka Ilaah.

Goortii Ciise markuu yimid degaannada Kaysariya Filibbos, ayuu xertiisii weyddiiyey, isagoo leh, Dadku yay ku sheegaan inaan ahay aniga oo ah Wiilka Aadanaha? Waxayna yidhaahdeen, Qaar waxay ku yidhaahdaan Yooxanaa Baabtiisaha; qaarna Eliyaas; kuwa kalena Yeremyaah, ama mid nebiyadii ka mid ah. Wuxuu ku yidhi, Idinkuse yaad igu sheegtaan inaan ahay? Markaasaa Simoon Butros u jawaabay oo yidhi, Waxaad tahay Masiixa, Wiilka Ilaaha nool. Ciisena wuu u jawaabay oo ku yidhi, Waad barakaysan tahay, Simoon Bar-Yoonah; waayo, jidh iyo dhiig kuuma muujin tan, laakiin waxaa kuu muujiyey Aabbahayga jannada ku jira. Aniguna waxaan kaloo kugu leeyahay, Adigu waxaad tahay Butros, oo dhagaxan ayaan kiniisaddayda ku dul dhisi doonaa; oo albaabbada jahannamaduna kama adkaan doonaan. Oo waxaan ku siin doonaa furayaasha boqortooyada jannada; oo wax kasta oo aad dhulka ku xidho waxay ku xidhaan doonaan jannada; oo wax kasta oo aad dhulka ku furtona way ku furnaan doonaan jannada. Matayos 16:13–19.

Ruuxa Quduuska ah ayaa Butros ku soo bandhigay runta aasaasiga ah ee boqol iyo afartan iyo afarta kun ay tahay inay fahmaan. Wuxuu sidaas ku sameeyey Panium, taas oo ahayd Kaysariya Filibbos. Panium waa goobta macbudka ugu quduusan ee cibaadada masduulaagga, waayo Giriiggu wuxuu matalaa dunida, duniduna maalmaha ugu dambeeya waa Qaramada Midoobay, taas oo ah wakiilka dhulka ee masduulaagga. “Albaabbada jahannamada” waa magac loo yaqaan macbudka Pan, oo ah ilaaha orgiga ee Giriigga. Macbudka waxaa laga dhisay hortiisa god ay ku jirtay Isha Panium. Isha Panium waxay quudin jirtay Webiga Urdun, kaas oo ah astaan Masiixa.

Magaca “Jordan” waxa uu ka dhigan yahay “soo degaha,” wuxuuna socodkiisa ka bilaabaa gobolka buuraha leh ee waqooyiga Israa’iil, isagoo ilihiisa ugu waaweyn ka soo qaata ilo-biyoodka Buurta Hermon, oo ah buurta ugu sarraysa safka buuraha Hermon, halkaas oo ay ku taallaan ilaha loo yaqaan “albaabbada jahannamada.” Hermon waxa uu ka dhigan yahay “quduus,” halka “Jordan” ay ka dhigan tahay “in la soo dego.” Webiga Jordan waxa uu ka soo qulqulaa dhulka sare ee Buurta Hermon, wuxuuna hoos ugu sii degaa dooxada dillaaca ee Jordan, ugu dambayntiina waxa uu gaadhaa Badda Dhimatay, taas oo ah meesha ugu hooseysa oogada dhulka.

Biyaha quudiya Webiga Urdun, ee ka soo bilaabma macbudka Pan, oo ugu dambayntii gaadha meesha ugu hoosaysa dhulka, waxay ka dhigan yihiin hoos-u-degidda Wiilka Ilaah sameeyey

markii uu ka tegay buurta quduuska ah ee ugu sarraysa si uu ugu soo dego “badda dhimatay” ee ugu hoosaysa ee dunidan. Hoos-u-degidda Masiixa ee samada ilaa dhimashada iskutallaabta waxay sidoo kale ka dhigan tahay in uu isku qaatay jidhka ninka dhacay, waayo safarkiisii samada ilaa iskutallaabta waxa quudinayey biyihii ka soo unkamay “irridaha cadaabta.”

Badda Dhimatay ma aha oo keliya meesha ugu hoosaysa dhulka, balse sidoo kale waa biyaha ugu cusbada badan dhulka, sagaal jeer ka cusbo badan badweynta. Dhimashadii Masiixa ee iskutallaabta dusheeda, sida ay Badda Dhimatay astaan uga tahay, waa meeshii uu axdigiisii kuwa badan ku adkeeyey.

Qurbaan kasta oo hadiyaddaada hadhuudhka ah waxaad ku dhadhansiin doontaa cusbo; oo weliba waa inaad u oggolaan in cusbada axdiga Ilaahaaga ay ka maqnaato hadiyaddaada hadhuudhka ah; qurbaannadaada oo dhan waa inaad ku bixisaa cusbo. Laawiyiintii 2:3.

Intii uu ka soo socdo ilo-biyoodka Buur Hermoon, Webiga Urdun wuxuu dhex maraa Badda Galili, taas oo sidoo kale loo yaqaan Harada Tiberiyas iyo Harada Kinneret. Galili waxay ka dhigan tahay “birqool” ama “meel rogasho.” Tiberiyas waa magaca taliyihii Roomaanka ee ka dambeeyey Augustus Qaysar, waxaana qaabka harada darteed loogu yeedhaa Kinneret, taas oo macnaheedu yahay “kataarad” ama “lyre.” Meeshii rogashada u ahayd aadanaha waxay ahayd markii Tiberiyas Qaysar talinayey oo Ciise la qodbay, oo kataarad kasta oo jannada ku jirtayna ay aamustay. Markhaatifurka juqraafiyeed ee Webiga Urdun ee la xidhiidha “albaabbada jahannamada,” oo ah macbudka ilaaha Giriigga ee Pan, wuxuu ka hadlayaa markhaatifurka uu Butros ku dhawaaqay isagoo ku waxyooday Ruuxa Quduuska ah.

Jir ahaan u imaatinka Masiixu wuxuu ahaa isu-geynta Ilaahnimada iyo dadnimada oo dhacday markii Wiilka Rabbaaniga ah ee Ilaah uu isku qaaday jidh bini’aadan, sidaasna Ilaahnimada ugu daray dadnimada, sida ay u metelayaan biyaha ka soo burqada ilaha Baan oo quudiya Webiga Urdun. Waxa quudi jiray ilaha Baanna waxay ahaayeen sayaxa, roobka, iyo barafka ku da’a buuraha Xermoon, Xermoonna wuxuu metelayaa buurta “quduuska ah,” taas oo ah Yerusaaalemta sare.

Gabaygii Kor u kaca ee Daa’uud. Bal eega, sida ay u wanaagsan tahay oo ay u farxad badan tahay in walaaluhu ay wadajir ugu wada degganaadaan midnimo! Waxay la mid tahay saliidda qaaliga ah ee madaxa lagu shubay, oo ku soo daadatay gadhka, xataa gadhkii Haaruun, oo ku soo degtay darafyada dharkiisa; sida sayaxa Xermoon, iyo sida sayaxa ku soo degay buuraha Siyoon; waayo, halkaas ayaa Rabbigu ku amray barakada, taas oo ah nolosha weligeedba. Sabuuradii 133:1–3.

“Cadarka qaaliga ah” ee ku soo daadatay garka Haaruun waxay ahayd saliiddii la adeegsaday markii isaga iyo wiilashiisii loo subkay inay noqdaan wadaaddadii Ilaah.

Oo waxaad soo qaadi doontaa dhiigga saaran meesha allabariga iyo saliidda subkidda, oo waxaad ku rushayn doontaa Haaruun, iyo dharkiisa, iyo wiilashiisa, iyo dharka wiilashiisa oo isaga la jira; oo isagu quduus buu ahaan doonaa, iyo dharkiisuba, iyo wiilashiisuba, iyo dharka wiilashiisuba oo isaga la jira. Baxniintii 29:21.

Butros wuxuu muujiyey qirashadii xertii oo dhan, sidaas yeelayna wuxuu muujiyey qirashada boqol iyo afar iyo afartan kun, kuwaas oo loo subki doono wadaadnimo mideysan oo kor loo qaado sidii calan. “Saliiddii” Haaruun subagtay waxay kaloo ahayd sida sayaxa Buur Hermoon, iyo weliba sayaxa buuraha Siyoon. “Saliidda” iyo “sayaxu” waa farriinta ka dhigan subkidda Ruuxa Quduuska ah.

Dhegaysta, sammooyinkow, oo anna waan hadli doonaa; oo maqal, dhulkow, erayada afkayga. Cilmigaygu wuxuu u da’i doonaa sida roobka, hadalkayguna wuxuu u tifqi doonaa sida sayaxa, sida roob yar oo geedo curdan ah ku da’a, iyo sida mahiigaan cawska ku da’a; maxaa yeelay, magaca Rabbiga ayaan ku dhawaaqi doonaa; Ilaaheenna weynaantiisa ku ammaana. Sharciga Kunoqoshadiisa 32:1–3.

“Sayaxu” waa “caqiidada” ku soo degta buuraha Siyoon, waana “saliidda” subkidda ee mideysa boqol iyo afartan iyo afar kun, kuwaas oo ah wadaaddadii Ilaah maalmaha ugu dambeeya. Caqiidadaasi waxay u soo da’daa sida roobka, waxayna u tifqaysaa sida sayaxa, maxaa yeelay waa “la daabacay”. Waa la daabacay, sababtoo ah samada iyo dhulku waa inay dhegaystaan oo maqlaan erayada afkiisa, iyada oo loo marayo wadaadnimo midaysan oo ah calanka kuwa ku dhawaaqa farriimaha Qayladii Saqda-dhexe iyo Qayladii Weynayd.

Sidee u qurux badan yihiin buuraha dushooda cagaha kan keena war wanaagsan, kan ku dhawaaqa nabadda; kan keena war wanaagsan oo wanaag ah, kan ku dhawaaqa badbaadada; kan Siyoon ku yidhaahda, Ilaahaagu waa boqor! Waardiyayaashaadu codkooda way kor u qaadi doonaan; cod bay wadajir ugu gabyi doonaan, waayo, indho ilaa indho bay ku arki doonaan marka Rabbigu Siyoon soo celin doono. Farxad la dillaaca, wada heesa, idinkoo ah meelaha cidlada ah ee Yeruusaalem; waayo, Rabbigu dadkiisuu qalbi qaboojiyey, Yeruusaalemma wuu furtay. Rabbigu gacantiisa quduuska ah qaawan buu kaga dhigay indhaha quruumaha oo dhan; oo dunida darfaha oo dhammu waxay arki doonaan badbaadada Ilaaheenna. Ishacyaah 52:7–10.

Wardiyayaasha maalinta ugu dambaysa, oo uu Butros matalo, waxay naadiyaan badbaado iyo nabad, oo way midoobi doonaan, waayo waxay isku arki doonaan indho ka indho. Tani waxay dhacdaa marka “Rabbigu Siyoon soo celiyo.” Erayga Cibraaniga ah ee loo tarjumay “soo celiyo” wuxuu ka dhigan yahay “rogid” ama “dib-u-celin.” Marka Rabbigu Siyoon rogo, waxay ka dhigan tahay in Siyoon ay maxaabiis ku jirtay, sida ku kala firdhidda lagu matalay, waxaana taas la rogaa marka maxaabiisnimadu dhammaato.

Waayo, Rabbigu wuxuu leeyahay sidan: Markii toddobaatan sannadood ay Baabuloon u dhammaadaan ayaan idiin iman doonaa, oo aan idiin oofin doonaa eraygayga wanaagsan oo aan idinku soo celin doono meeshan. Waayo, Rabbigu wuxuu leeyahay, Anigu waan garanayaa fikirrada aan idiinka fikiro, waana fikirro nabadeed ee ma aha kuwo shar ah, inaan idiin siiyo dhammaad la rajaynayo. Markaas ayaad i baryi doontaan, oo waad tegi doontaan oo ii tukan doontaan, anna waan idin maqli doonaa. Oo waad i doondooni doontaan, oo waad i heli doontaan, markaad qalbigiinna oo dhan igu doondoonaaysaan. Oo Rabbigu wuxuu leeyahay, Aniga waa laydin heli doonaa; oo maxaabiisnimadiinna waan idinka soo celin doonaa, oo quruumaha oo dhan iyo meelihii aan idinku kala eryay oo dhan ayaan idinka soo ururin

doonaa, ayaa Rabbigu leeyahay; oo haddana waxaan idinku soo celin doonaa meeshii aan maxaabiis ahaan idiinka kaxaystay. Yeremyaah 29:10–14.

Nebi oo dhammu waxay ka hadlayaan maalmaha ugu dambeeya, oo maalmaha ugu dambeeya dadkiisu waxay ku jiraan maxaabiisnimo ay tahay in dib loo rogo, si loo oofiyo markhaatifurka wax sii sheegidda.

Kanu waa eraygii Yeremyaah xagga Rabbiga uga yimid, isagoo leh, Rabbiga ah Ilaaha reer binu Israa’iil wuxuu leeyahay, Erayadii aan kula hadlay oo dhan buug ku qor. Waayo, bal eeg, maalmo baa imanaya, ayaa Rabbigu leeyahay, oo aan maxaabiisnimada dadkayga Israa’iil iyo Yahuudah dib u soo celin doono, ayaa Rabbigu leeyahay; oo waxaan ka dhigi doonaa inay ku noqdaan dalkii aan awowayaashood siiyey, wayna hantiyi doonaan. Yeremyaah 30:1–3.

Saddex maalmood iyo badh hurdo kaddib, sida Laasaros afar maalmood u seexday, Daanyeelna uu kow iyo labaatan maalmood u barooranayey, Miikaa’iil wuxuu soo sara kiciyaa labada markhaati, kuwaas oo ah dadkiisa maalmaha ugu dambeeya, wuxuuna ku soo wadaa midnimo, sidoo kalena wuxuu ku subkaa farriin dunida oo dhan lagu faafiyo. Farriintaasu waa “sayaxa” Buur Hermoon (buurta quduuska ah), kaas oo quudiya isha Paan, taas oo dabadeed quudisa Webiga Urdun. Subkidda lagu dhammaystiro farriintaas waxay u taagan tahay subkiddii Ciise, taas oo calaamadisay goortii uu Masiixa noqday, taas oo Butros aqoonsaday.

Markii Butros Masiixa u aqoonsaday Wiilka Ilaah, wuxuu Masiixa u matalay sidii isagoo ah labadaba Wiilka Ilaah iyo Wiilka Aadanaha, sida ay u astaan yihiin biyaha “albaabbada jahannamada” oo quudiya Webiga Urdun. Qirashadii Butros waxaa dhalisay waxyiga Ruuxa Quduuska ah, oo waxay ahayd runtaas—taas oo ah in Ciise yahay Masiixa, Kan la subkay, iyo inuu yahay labadaba Ilaah iyo nin—taas oo Ciise u aqoonsaday inay tahay runta noqon doonta udub-dhexaadka dagaalka lagula jiro dadka Ilaah ee maalmaha ugu dambeeya, kuwaas oo Masiixu u ballanqaaday inay guulaysan doonaan, waayo “albaabbada jahannamada” kama adkaan doonaan runtan.

Runtu waxay tahay in Sebtembar 11, 2001, sida Ciise loogu subkay baabtiiskiisa, ay bilaabatay shaabadaynta boqol iyo afar iyo afartan kun, taariikhdaasna waxaa ku jiri lahaa niyad-jab dili lahaa dadkiisa maalmaha ugu dambeeya, ilaa uu dib u soo nooleeyo oo uu maxaabiisnimadooda rogo. Habka sarakicintu waxa uu ka mid yahay isu-geynta dadkiisa si ay u noqdaan ciidan xoog badan oo kor loo qaado sida calan. Hawsha dib u soo noolaynta, daahirinta, mideynta, iyo kor u qaadista, dhimashada jidadka ka dib, waxaa lagu muujiyey aayadaha toban ilaa shan iyo toban ee Daanyeel cutubka kow iyo tobnaad, iyo sidoo kale tuducyo kale oo Kitaabka Quduuska ah. Laakiin aayadaha saddex iyo toban ilaa shan iyo toban Masiixu mar kale ayuu xertiisii u keenay Kaysariya Filibbi, oo ah Paniyum, waana halkaas meesha shaabadda Ilaah loogu adkeeyo weligeed.

Keliya oo marka aynu fahamno qotodheeraanta xaqiiqooyinkan, ayaynu garan karnaa muujinnada runta ee ku dhex yaal markhaatiga Kaysariya Filibos. Aayadda siddeed iyo tobnaad ee cutubka lix iyo tobnaad ee Matayos, magaca Simoon Baryoonaah waxaa loo beddelaa Butros, taas oo astaan u ah boqol iyo afar iyo afartan kun, sida hore loogu sheegay maqaal dhowaan la qoray. Muujinta xisaabeed ee lagu aasaasay aayaddaas waxay weyneynaysaa Ciise isagoo ah Tirsiiyaha Yaabka leh,

waayo Butros oo keliya laguma fahmi karo inuu metelo boqol iyo afar iyo afartan kun, balse Matayos 16:18 sidoo kale waa astaanta xisaabeed ee “phi”.

Ka hor intaan ka hadlin xisaabta la xidhiidha “phi,” waa in la ogaadaa in “phi” ay qayb ka tahay erayga “Philippi,” oo ah magaca labaad ee labada magac ee magaalada Panium. Aayadda siddeed iyo tobnaad waxay caddaynaysaa in Ciise uu Butros kula hadlay Cibraani, taas oo lagu diiwaangeliyey Giriig, dabadeedna loo turjumay Ingiriisi. Saddexdaas marxaladood waxay muujinayaan xukunka Masiixu ku leeyahay Eraygiisa. Marka erayga lagu eego nidaamka xisaabeed ee isku-dhufashada meelaynta tirooyinka leh, waxay tilmaamaysaa in magaca Butros uu u dhigmo boqol iyo afar iyo afartan kun, sidaasna ay adkaynayso Ciise inuu yahay Tiriyeha Yaabka leh. Isla aayaddaas gudaheeda, halkaas oo Ciise ku dhawaaqayo inuu dhisi doono kaniisaddiisa, Tiriyeha Yaabka leh ayaa hagay habka tarjumaadda si loo hubiyo in runta ku matalan aayadda siddeed iyo tobnaad ee cutubka lix iyo tobnaad ay metesho astaanta xisaabeed ee “phi.”

Aniguna waxaan kugu leeyahay, Adigu waxaad tahay Butros, oo dhagaxan ayaan kaniisaddayda ku dul dhisi doonaa; oo albaabbada jahannamadu kama adkaan doonaan. Matayos 16:18.

Kaniisaddiisu si fudud uguma dhisna caqiidada ah in Ciise yahay Masiixa, iyo in Isagu yahay Wiilka Ilaah oo keliya, balse sidoo kale xaqiiqada ah in Isagu yahay Erayga, oo Eraygu abuuray oo xukumo wax kasta, oo ay ku jiraan xisaabta, naxwaha, iyo shuqullada dadka.

Kaasoo aynu ku helnay dhaxal, innagoo horay loo qaddaray sida uu yahay qasdiga kan wax walba ugu shaqeeya talada doonistiisa qudhiisa. Efesos 1:11.

Phi, oo badanaa lagu muujiyo xarafka Giriigga ϕ (phi), waa joogto xisaabeed oo qiyaastii u dhiganta 1.618033988749895. Tiradan waxaa loo yaqaan saamiga dahabiga ah ama qiyaasta rabbaaniga ah. Waa “tiro aan caqli-gal ahayn”, taasoo micnaheedu yahay in aan lagu muujin karin jajab fudud, waxaana matalaaddeeda tobanle ay sii socotaa si aan dhammaad lahayn iyada oo aan soo noqnoqon.

Saamiga dahabiga ahi wuxuu leeyahay sifooyin badan oo cajiib ah, wuxuuna ka muuqdaa durufo kala duwan oo ku jira xisaabta, farshaxanka, dhismaha, dabeecadda, iyo meelo kale. Inta badan waxaa laga helaa qaabab joomatariyeed, sida leydi, shan-geesleyaal, iyo laba-iyo-toban-geesleyaal, halkaas oo saamiga dhinaca dheer iyo dhinaca gaaban uu la mid yahay phi.

Farshaxanka iyo dhismaha, saamiga dahabiga ah waxaa la rumaysan yahay inuu abuuru isu-dheellitirnaan bilicsan oo indhaha ku raalli gelisa. Waxa adeegsaday fannaaniin iyo naqshadeeyayaal dhisme taariikhda oo dhan, laga bilaabo ilbaxnimooyinkii hore ilaa xilligii Renaissance-ka iyo wixii ka dambeeyey, si ay u qaabeeyaan iskudhisyo, dhismayaal, iyo farshaxanno. Xisaabta, saamiga dahabiga ahi wuxuu ka muuqdaa isla’egyo iyo taxanayaal xisaabeed oo kala duwan, oo ay ku jirto taxanaha Fibonacci, halkaas oo xubin kasta ay tahay wadarta labada xubin ee ka horreeya. Markay xubnaha taxanaha Fibonacci sii kordhaan, saamiga u dhexeeya laba xubin oo is xiga wuxuu ku sii dhowaadaa phi.

Aayadda 16:18, waxa aynu ka helaynaa phi-da xisaabeed (1.618...). Ciise, oo ah Ilaaha “wax walba u sameeya sida talada doonistiisa qudhiisu tahay,” ayaa go’aamiyey inuu saxiixiisa ah inuu yahay Palmooni, Tirada Yaabka leh, ama Kan Tiriya Siraha, ku dhex dhigo juqraafiga nebiyadeed ee aqoonsan goobta dagaalka ee kaniisaddiisa kula jirto albaabbada jahannamo maalmaha ugu dambeeya. Goobtaas dagaal ee nebiyadeed, isaga oo adeegsanaya xukunkiisa tirooyinka, wuxuu boqol iyo afartan iyo afarta kun ku matalay “Butros”, kaas oo magiciisii laga beddelay “Simoon,” kan maqla farriinta qoolleyda, loona beddelay “Butros”, sidaasna boqol iyo afartan iyo afarta kun ugu calaamadeeyey inay yihiin dadkiisa axdiga ee maalmaha ugu dambeeya.

“Dhagaxa” uu doortay inuu kaniisaddiisa ku dul dhiso waa dhagaxa aasaaska, aasaaska iyo dhagaxa geeska ugu weyn ee “todobada goor” ee Laawiyyintii labataan iyo lix, waayo ma jiro aasaas run ah oo aan Masiix ahayn. Laga bilaabo baabtiiskii Masiixa, markii Simoon “maqlay” farriinta qoolleyda, ilaa iskutallaabta Badda Dhimatay, kun iyo laba boqol iyo lixdan maalmood, laba jeer maalin kasta, waxaa jiray allabari subax iyo fiidba, marka laga reebo maalintii ugu dambaysay ee kunka iyo laba boqol iyo lixdanka maalmood, waayo maalintaas allabarigii fiidka ayaa ka baxsaday wadaadka, oo Masiixu wuxuu ku dhintay iskutallaabta isagoo ah allabarigii laba kun iyo shan boqol iyo labaatanaad.

“Wax walba waa argagax iyo jahawareer. Wadaadku wuxuu ku dhow yahay inuu gawraco allabariga; laakiinse mindidii waxay ka dhacaysaa gacantiisii tabarta beeshay, oo wankii baa baxsada. Noocii wuxuu la kulmay wixii uu astaan u ahaa dhimashada Wiilka Ilaah. Allabarigii weynaa waa la bixiyey. Jidkii lagu geli jiray meesha ugu quduusan waa la furay. Jid cusub oo nool ayaa loo diyaariyey dadka oo dhan. Mar dambe uma baahna aadanaha dembiilaha ah ee murugaysan inay sugaan imaatinka wadaadka sare.” *The Desire of Ages*, 757.

“Dhagaxa” uu Kaniisaddiisa ku dul dhisi lahaa waa dhagaxii aasaaska ee kuwii wax dhisayay diideen; tiradiisuna waa “laba kun iyo shan boqol iyo labataan.” Aayad gaaban gudaheed Masiixu wuxuu isu soo bandhigayaa inuu yahay Sayidka wax walba, oo markuu sidaas yeelayo wuxuu taagan yahay oo ku hadlayaa aayadaha saddex iyo tobnaad ilaa shan iyo tobnaad ee cutubka kow iyo tobnaad ee Daanyeel.

Aniguna waxaan kugu leeyahay, Adigu waxaad tahay Butros, oo dhagaxan dushooda ayaan Kaniisaddayda ka dhisi doonaa; irdaha jahannamaduna kama adkaan doonaan. Matayos 16:18.

Waxaan daraasaddan ku sii wadi doonnaa maqaalka xiga.

“Waxyaalaha qarsoon Rabbiga Ilaaheenna bay leeyihiin; laakiin waxyaalaha la muujiyey annaga iyo carruurteenna weligood bay inoo leeyihiin.” Sharciga Kunoqoshadiisa 29:29. Sida qudheeda Ilaah u fuliyey shuqulka abuurista marnaba dadka uma uu muujin; cilmiga aadanuhuna ma baadhi karo waxyaalaha qarsoon ee Kan ugu Sarreeya. Awooddiisa abuurista waxaa loo garan karin sida jiritaankiisuba yahay.”

“Ilaah wuxuu oggolaaday in daad iftiin ah lagu shubo dunida, xagga sayniska iyo farshaxankaba; laakiin marka rag isku sheegaya inay saynisyahanno yihiin ay mawduucyadan kaga hadlaan aragti bini’aadmi oo keliya, hubaal waxay gaadhi doonaan gunaanado qaldan. Waxay noqon kartaa wax aan gef lahayn in la mala-awaalo wax ka baxsan wixii Erayga Ilaah

muujiyey, haddii aragtiyaheenu aanay ka hor iman xaqqiyooyinka laga helo Qorniinka; laakiin kuwa ka taga Erayga Ilaah oo doonda inay shuqulladiisa abuurka ku fasiraan mabaadi’da sayniska, waxay ku sabbaynayaan bad aan la aqoon iyagoo aan lahayn khariidad iyo jiheeye toona. Maskaxaha ugu waaweyn, haddii aan Erayga Ilaah lagu hoggaamin baaritaankooda, waxay ku wareeraan isku-daygooda ay ku raadinayaan xidhiidhka ka dhexeeya sayniska iyo muujinta. Sababtoo ah Abuuraha iyo shuqulladiisu aad bay uga sarreeyaan fahamkooda, si aanay ugu sharxi karin sharciyada dabiiciga ah, waxay taariikhda Kitaabka Quduuska ah u arkaan mid aan la isku hallayn karin. Kuwa ka shakiya isku hallaynaanta diiwaannada Axdiga Hore iyo Axdiga Cusub, waxaa loo hoggaamin doonaa inay tallaabo kale sii qaadaan oo ay ka shakiyaan jiritaanka Ilaah; markaasna, iyagoo lumiyey barroosinkoodii, waxaa looga tagaa inay ku dhacdhacaan dhagaxyada gaalnimada.”

“Dadkani waxay lumiyeen fudaydkii rumaysadka. Waa inay jirtaa rumaysad sugan oo ku saabsan awoodda rabbaaniga ah ee Erayga Quduuska ah ee Ilaah. Kitaabka Quduuska ah laguma tijaabinayo fikradaha sayniska ee dadka. Aqoonta aadanuhu waa hage aan lagu kalsoonaan karin. Kuwa shakiga qaba ee Kitaabka Quduuska ah u akhriya si ay u dhaliilaan, waxay, sababo la xiriira garasho aan dhammaystirnayn oo ku saabsan sayniska ama waxyiga, ku andacoon karaan inay ka dhex helaan is-khilaaf; laakiin marka si sax ah loo fahmo, waxay ku wada jiraan iswaafajin buuxda. Muuse wuxuu qoray isagoo hoos imanaya hanuunka Ruuxa Ilaah, aragti sax ah oo cilmiga juqraafiguna marna ma sheegan doonto daahfuryo aan lala waafajin karin hadalladiisa. Runta oo dhan, ha ahaato tan dabiicadda ku jirta ama tan waxyiga ku jirta, waxay isku waafaqsan tahay nafteeda muujimaadkeeda oo dhan.”

“Erayga Ilaah waxaa ku jira su’aalo badan oo ay culimada ugu xeeldheer weligood ka jawaabi karin. Feejignaan waxaa loo jeedinayaa mawduucyadan si naloo tuso inta badan ee jirta, xataa waxyaalaha caadiga ah ee noloshu maalinalaha ah ka mid ah, oo ay maankiinna xaddidan, xigmaddooda oo dhan ee ay ku faanaan la jirto, aanay weligood si buuxda u fahmi karin.

“Habase yeeshee, ragga cilmigu waxay u malaynayaan inay garan karaan xigmadda Ilaah, taas oo uu sameeyey ama uu samayn karo. Fikradda ah in badan baa lagu hayaa in Isagu ku xaddidan yahay sharciyadiisa qudhooda. Dadku ama way diidaan ama way iska indhatiraan jiritaankiisa, ama waxay moodaan inay wax walba sharxi karaan, xataa hawlgalka Ruuxiisa ee qalbiga aadanaha; mana ay sii xurmeeyaan magiciisa ama kama cabsadaan xooggiisa. Iyagu ma rumaysna waxa ka sarreeya dabiiciga, iyagoo aan garanayn sharciyada Ilaah ama awooddiisa aan dhammaadka lahayn ee uu doonistiisa ugu fuliyo iyaga dhexdooda. Sida caadiga ah loo adeegsado, erayga ‘sharciyada dabiicadda’ wuxuu ka kooban yahay waxa ay dadku awoodeen inay ogaadaan oo la xiriira sharciyada xukuma dunida maaddiga ah; laakiin sidee bay u kooban tahay aqoontoodu, oo u baaxad weyn yahay goobta uu Abuuruhu kaga hawlgeli karo isagoo waafaqsan sharciyadiisa qudhooda, haddana gebi ahaanba ka baxsan garashada makhluuqaadka xaddidan!”

“Kuwo badan ayaa bara in maaddadu leedahay awood nololeed—oo sifooyin gaar ah lagu dhex shubo maaddada, dabadeedna loo daayo inay ku shaqayso tamarteeda ku dhex jirta; iyo in hawlaha dabiicaddu u socdaan si waafaqsan sharciyo go’an, kuwaas oo Ilaah qudhiisu uusan faragelin karin. Tani waa cilmi been ah, mana taageerto Erayga Ilaah. Dabiicaddu waa

addoonkii Abuurahaheeda. Ilaah ma buriyo sharciyadiisa mana ka shaqeeyo si ka soo horjeedda iyaga, laakiin si joogto ah ayuu ugu adeegsanayaa iyaga sida aaladihiisa. Dabiicaddu waxay markhaati ka tahay caqli, joogitaan, iyo tamar firfircoon oo ka hawlgasha gudaha sharciyadeeda iyo iyada oo loo marayo. Dabiicadda gudaheeda waxaa ka jira hawlgal aan kala go' lahayn oo Aabbaha iyo Wiilka ah. Masiixu wuxuu yidhi, 'Aabbahay ilaa imminka wuu shaqaynayaa, aniguna waan shaqaynayaa.' Yooxanaa 5:17."

"Reer Laawi, gabaygoodii ku qoran Nexemyaah, waxay ku heeseen, 'Adiga, adiga keliya, ayaa Rabbiga ah; adigu waxaad samaysay samada, samada samooyinka, iyo ciidankooda oo dhan, dhulka iyo waxa ku jira oo dhan, ... adiguna waad wada ilaalisaa dhammaantood.' Nexemyaah 9:6. Marka laga hadlayo dunidan, shuqulkii Ilaah ee abuuristu waa dhammaaday. Waayo, 'shuqulladii waxaa la dhammeeyey tan iyo aasaaskii dunida.' Cibraaniyada 4:3. Laakiin xooggiisu weli wuu sii shaqeeyaa isagoo haya waxyaalihii abuurkiisa. Ma aha in mashiinkii mar la dhaqaajiyey uu sii shaqeeyo tamartiisa dabiiciga ah darteed in garaaca wadnuhu uu socdo oo neeftuna neef kale daba socoto; laakiin neef kasta, garaac kasta oo wadnaha ahi, waa caddayn muujinaysa daryeelka wax walba gaadha ee Kan aynu 'ku nool nahay, kuna soconno, kuna jirno jiritaankeenna.' Falimaha Rasuullada 17:28. Mana aha awood dabiici ah aawadeed in sannadba sannadka ka dambeeya dhulku soo saaro barakooyinkiisa oo uu ku sii socdo wareeggiisa qorraxda ku wareegsan. Gacanta Ilaah ayaa hago meerayaasha oo ku haya meeshooda iyagoo habsami ugu socda socdaalkooda samooyinka. Isagu 'wuxuu ciidankooda dibadda ugu soo bixiyaa tiro ahaan; kulligoodna magacyo ayuu ugu yeedhaa weynida xooggiisa aawadeed, maxaa yeelay isagu waa ku xoog badan yahay itaal; midna ma maqnaado.' Ishacyaah 40:26. Waa xooggiisa kan geeduhu ku barwaaqoobaan, caleemuhuna ku soo baxaan, ubaxyaduna ku billaabmaan. Isagu 'cawaska ayuu ka soo bixiya buuraha dushooda' (Sabuurka 147:8), oo isaga aawadiis ayaa dooxooyinku u midho-dhalaan. 'Dugaagga duurka oo dhan ... waxay cuntadooda ka doondoonaan Ilaah,' oo noolaha kasta, laga bilaabo cayayaanka ugu yar ilaa binu-aadmiga, maalin walba wuxuu ku tiirsan yahay daryeelkiisa wax walba maamula. Erayada quruxda badan ee sabuurqaadaha, 'Kuwaasu kulligood adigay ku sugayaan.... Waxa aad siiso way soo urursadaan; gacantaadaad furtaa, wanaagna way ka dhergaan.' Sabuurka 104:20, 21, 27, 28. Eraygiisu wuxuu xukumaa curiyayaasha; samooyinka wuxuu ku daboolaa daruuro, roobna dhulka ayuu u diyaariyaa. 'Barafka wuxuu u bixiyaa sida dhogorta; sayaxa barafkana wuxuu u kala firdhiyaa sida dambaska.' Sabuurka 147:16. 'Markuu codkiisa dhawaaqsiyo, waxaa samooyinka ka jira biyo tiro badan, oo uumiga ayuu ka soo kiciyaa darafyadii dhulka; hillaaca ayuu la sameeyaa roobka, dabayshana wuxuu ka soo saaraa khasnadihiisa.' Yeremyaah 10:13."

"Ilaah waa aasaaska wax walba. Cilmiga runta ahi oo dhammu wuxuu la jaanqaadaa shuqulladiisa; waxbarashada runta ahi oo dhammuna waxay horseeddaa addeecidda dowladnimadiisa. Cilmigu wuxuu hortayada u furaa yaabab cusub; kor buu u duulaa, oo wuxuu sahamiyaa moolal cusub; laakiinse cilmi-baariistiisa kama keeno wax ka hor imanaya muujinta rabbaaniga ah. Jaahilnimadu waxay isku dayi kartaa inay aragtiyo been ah oo Ilaah ku saabsan ku taageerto tixraacyo cilmiyeed, laakiin kitaabka dabiicadda iyo Erayga qoran midba midka kale ayuu iftiimiyaa. Sidaas daraaddeed waxaa naloo hoggaamiyaa inaynu Caabudaha u sujuudno oo aynu Eraygiisa ku qabno kalsooni garasho leh." Patriarchs and Prophets, 113–115.

